



**Islands president
Guðni Th. Jóhannessons
tale ved
mottagelse til ære for
H.M. Kong Harald
Astrup Fearnley Museet
Oslo
22. mars 2017**

Deres Majestet kong Harald
Deres Majested dronning Sonja
Deres kongelige høyheter
Gode gjester, kjære venner

Det er en spesiell glede og ære for Eliza og meg å ta imot dere her i anledning det statsbesøket i Norge.

Vår takk for enestående god mottagelse her i Oslo kommer fra hjertet, og det vennskap De viser oss islendinger har beveget oss dypt.

Ved andre anledninger under dette besøket er det nevnt mange ting som forbinder nordmenn og islendinger på områder som politikk og middelalderhistorie, en uslott tråd fra den gang norske høvdingar og bønder tok land på en ubebygde øy midt i Atlanterhavet. Sagaen sier at de flyktet unna skattekrav fra Deres navnebror, Harald Hårfagre; Island ble dermed det første skatteparadiset, men den historien går vi ikke nærmere inn på her. Forbindelsene i de senere århundrer har også vært mangfoldig, blant annet i arbeidslivet. Islendingene skaffet seg praktisk kunnskap fra Norge alt i det nittende århundre, vi lærte mye av nordmennene om sildefiske, hvalfangst, om fiske av hummer og annet av sjøens rikdommer. Vi har også lært av dere på andre områder, ikke minst i tekniske fag, som ingeniørkunst og arkitektur, og likedan i jordbruk og skogsdrift. Vi er takknemlige for alt dette.

Noen ganger når jeg har hatt kontakt med nordmenn har den tanken slått meg hvor like disse to folkene er. En islandsk bekjent av meg som har hatt med fiskeriavtalene med Norge å gjøre i mange år, sa en gang da

han var utslitt etter en hard forhandlingsrunde: ”De er helt forferdelige, disse nordmennene, hensynsløse og rett og slett frekke! – Akkurat som vi.”

Islendinger og nordmenn er sjøfolk, fiskerinasjoner, språkene nært i slekt med hverandre – faktisk er det blitt meg fortalt at man på enkelte områder på Vestlandet fremdeles kan gjøre seg forstått på islandsk – begge land står utenfor EU men står sammen i EØS, og i det nordiske samarbeidet er kontakten tett og god.

Men nettopp fordi så mye er likt mellom oss slektningene, kan det kanskje være mer interessant å reflektere over hva som er ulikt enn å tenke på det som er likt i de to nasjonene.

Når jeg tenker over hva som er spesielt med nordmenn, havner jeg straks i klisjéer og stereotyper. Dessverre. Jeg ser straks for meg folk i bunad som går på ski etter arbeidet, røde i kinnene og med en liten ryggsekk, og som hele tiden tenker på hytta på fjellet.

Jeg har nå ikke tenkt å begi meg inn på en tåpelig kappestrid med nordmenn, men jeg må nevne med en viss stolthet at vi islendinger nå har ferdigtrenet den svenske treneren for mennenes landslag i fotball, og har nylig og med glede overlevert ham til dere. Han er beredt. – Ja, og om han ikke forbedrer resultatene for det norske landslaget i fotball for menn så er det innlysende at det ikke er vår skyld!

Men jeg snakket om hva som er mest ulikt mellom islendingene og nordmennene. Det er en annen ting jeg vil nevne som kanskje utgjør en forskjell mellom folkene – og jeg har selvfølgelig ikke støttet meg til noen vitenskapelige undersøkelser av den saken, bare på følelse og slikt jeg har hørt – men jeg har forstått det slik at nordmenn er svært møteglade. Nordmenn holder faste og lange møter, der det er passet nøye på at alle får ordet, og at ingen setter seg på sin høye hest og synes at han rår over de andre. På en nettside som jeg kom over, blir det påstått at det er vanlig i Norge å holde lange møter om hvordan man kan redusere møtevirksomheten i bedriften.

Islendingene har derimot en tendens til å mene at lange møter er bortkastet tid og forstår med andre ord ikke alltid hensikten med grundig forberedelse til å sette i gang prosjekter. Vi har det med å styrte rett ut i verket med full kraft, begynne straks - og så sier vi av og til “dette ordner seg!” i optimisme. Optimismen og iveren velter oss av og til overende.

Men jeg har lyst til å avslutte med noen takkens ord. Med å minnes den inspirasjon som det var for islendingene da nordmennene holdt sin riksforsamling på Eidsvoll i 1814, utformet sin grunnlov og erklærte sin

selvstendighet, – med å minnes de litterære storverk som kom i sterke strømmer fra Norge til Island, alt fra Ibsen, Bjørnson og Undset til Herbjørg Wassmo, Åsne Seiersted – og tilmed Margit Sandemo, listen er mye lengre. Kanskje kan jeg også benytte anledningen til å takke for Grieg og Munch – eller skulle jeg heller nevne Fleksnes som var så populær i min ungdom, eller Bobbysocks som fikk sitt gjennombrudd på den tiden? Vi kunne også legge til at den dyktige musikeren Aleksander Rybak underholdt oss med konsert i Reykjavik for vel en uke siden. Jeg kan ikke la være til slutt å uttrykke hvor takknemlig jeg er for Thorbjørn Egner og Christian Hartmann. Kveld etter kveld har jeg nynet vuggevisene deres for barna, i Kristján frá Djúpalæks fremragende oversettelse:

Dvel ég í draumahöll
og dagana lofa.
Litlar mýs um löndin öll
liggja nú og sofa.
Sígur ró á djúp og dal,
dýr til hvílu ganga.
Einnig sofna skolli skal
með skottið undir vanga

- “Til góðs vinar liggja gagnvegir”, heter det i Håvamål: Til en god venn ligger vegen grei.

Takk Norge!

Jeg ber alle om å løfte sine glass til ære for Hans Majestet kong Harald og Hennes Majestet dronning Sonja.